

значного підвищення ефективності методичних і тактичних рекомендацій, що розробляються криміналістикою.

Список використаної літератури:

1. Белкин Р. С. Курс криминалистики: Учеб. пособие для вузов. — 3-е изд., доп. — М.: ЮНИТИДАНА, Закон и право, 2001. — С. 67
2. Клочков В. В., Образцов В. А. Преступление как объект криминалистического познания / / Вопросы борьбы с преступностью. — М., 1985. — Вып. 42. — С. 44-54.
3. Колдин В. Я. Криминалистическое знание о преступной деятельности: функции моделирования / / Советское государство и право. — 1987. — № 2. — С. 65.
4. Тищенко В. В. Криминалистические аспекты изучения преступной деятельности / / Проблемы изучения государства и права Украины: Темат. сб. науч. трудов. — К., 1992. — С. 103-109.

Ключові слова: злочин, людська діяльність, злочинна діяльність, злочинна поведінка, механізм злочину.

Ключевые слова: преступление, человеческая деятельность, преступная деятельность, преступное поведение, механизм преступления.

Key words: crime, human activity, criminal activity, criminal behavior, mechanism of crime.

ЧЕРНОВ ОЛЕКСАНДР ВІТАЛІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики*

КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СПОСОБІВ ВЧИНЕННЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ

Дедалі частіше у зв'язку із нестабільною політичною ситуацією та соціально-економічними умовами в нашій країні, що склалася внаслідок внутрішніх проблем та ведення воєнних дій на Сході України, досить гостро постає питання щодо незаконного обігу вибухових пристроїв. Як наслідок цього, з'являється проблема пов'язана із зростанням кількості вчинених злочинів проти життя і здоров'я особи за допомогою застосування таких незаконно набутих вибухових пристроїв. В даному контексті, питання підіймається досить гостро, оскільки саме працівники правоохоронного органу є тією групою осіб, що знаходиться у безпосередньому контакті із представниками кримінального світу, наслідком чого, вони є найбільш вразливою категорією жертв щодо вчинення проти них таких злочинів.

Вчинення умисних вбивств працівників правоохоронного органу за допомогою вибухових пристроїв відрізняється від інших злочинів

інноваційними та новими способами підготовки, вчинення та приховування злочину, жорстокістю та зухвалістю їх вчинення, такими що супроводжуються вибухами та підпалами приміщень, транспортних засобів тощо. Тобто вчинення такого злочину несе в собі небезпеку не тільки на особу на яку він спрямований, а також є небезпечним для життя і здоров'я багатьох інших осіб, що можуть опинитися у момент вчинення злочину на місці події або поряд із ним. Варто зазначити, що в даній категорії умисних вбивств, найбільшу увагу привертає вивчення підготовки особи до вчинення та способи вчинення такого злочину, що відрізняється від підготовки до звичайного вбивства. Аналізуючи слідчу практику можна побачити, що злочинці дуже винахідливо підходять до розробки способів вчинення злочину, що з іншого боку привертає увагу криміналістів до вивчення даного аспекту.

Так, О. С. Сاینчин, даючи криміналістичну характеристику вбивствам, скоєним із застосуванням вибухових пристроїв, відмічає, що на вибір злочинцем конкретного способу скоєння вбивства впливають такі фактори, як стать, вік, фізичний розвиток злочинця і потерпілого, місце і час скоєння злочину, його мотиви і цілі, а також ряд інших обставин. Зокрема, вчений-криміналіст зазначає, що у випадку використання вибухових пристроїв як засобу вбивства, спосіб обирається злочинцем з таким розрахунком, щоб між скоєними діями і смертю потерпілого пройшов певний проміжок часу, використовуваний ним для створення неправдивих доказів невинності. [1, с. 26-27]

Поряд із цим, як зазначає В. В. Польщиков, способи вчинення вбивств представляють собою певні системи дій з використанням знарядь, які здатні вплинути на тіло і організм людини і позбавити її життя. З урахуванням характеру такого впливу всі способи вбивств поділяються на дві великі групи:

- 1) способи вбивств, пов'язані з порушенням анатомічної цілісності тіла людини і виділенням крові (побиття, нанесення колото-різаних ран, нанесення вогнепальних пошкоджень, використання для вбивства вибухових пристроїв, наїзд транспортним засобом, скидання з висоти);

- 2) способи вбивств, не пов'язані з порушенням анатомічної цілісності тіла людини (задушення (асфіксія), втоплення, отруєння, ураження електричним струмом, використання високої або низької температури, використання радіоактивних матеріалів) [2, с. 180-181].

Серед ознак, що відрізнятимуть вбивства, вчинені з використанням вибухових пристроїв, від інших видів злочинів, а також здійснюють безпосередній вплив і на елементи відповідної криміналістичної характеристики варто назвати ретельну підготовку та вчинення вбивства, яка включає в себе виготовлення вибухових пристроїв, визначення способу приведення в дію механізму вибухового пристрою; наявність спеціальних знань і навичок особи злочинця, певний рівень професіоналізму злочинця тощо. [3, с. 25]

Тож, виходячи зі структури способу вчинення злочину, вбачається доречним при визначенні слідчим способів вчинення тих чи інших умисних вбивств працівників правоохоронного органу, учинених із використанням вибухових пристроїв, розпочинаючи зі

з'ясування змісту підготовчих дій, що вчинялися злочинцями в тій чи іншій ситуації.

Детальніше розглядаючи способи вчинення умисних вбивств працівників правоохоронного органу, учинених з використанням вибухових пристроїв, варто зазначити, що готування до них включає поряд із підготовчими заходами, характерними для інших умисних вбивств, й певні дії, притаманні лише цій категорії злочинів. Зокрема, готування до злочину з використанням вибухових пристроїв насамперед полягає в підшукуванні, придбанні, виготовленні засобів скоєння злочину – вибухового пристрою або вибухової речовини. У практиці найбільш часто використовуються наступні способи доставки вибухових пристроїв на місце наміченого вибуху і місця їх закладки: 1) установка під дверима чи ворітьми; закидання у вікно чи вентиляційну трубу; 2) закидання у двір будинку; 3) установка на підвіконні чи балкони; 4) установка в стіни чи фундаменти; 5) установка в автомобілі; 6) кидок у людину; 7) постріл із гранатомета; 8) установка на дереві чи стовпі; 9) розміщення в ґрунті; посылка поштою; 10) закидання на дах. Разом із цим, уряді випадків злочинцем у залежності від обставинки і параметрів пристрою заздалегідь визначається спосіб маскувannya вибухового пристрою з метою утруднення можливості його завчасного виявлення та знешкодження. [1, с. 27]

Тому, говорячи про умисні вбивства працівників правоохоронного органу, учинені з використанням вибухових пристроїв, слід відмітити, що вони тісно пов'язані з незаконним обігом зброї та вибухових речовин та пристроїв в нашій державі. Останній відзначається особливою суспільною небезпекою, яка полягає перш за все у створенні необхідних умов для вчинення інших тяжких та особливо тяжких злочинів, а також у зростанні збройної злочинності взагалі. Тобто одне протиправне діяння тягне за собою інше, що має набагато більший суспільно-небезпечний характер. Разом із цим, ускладняється все це тим, що до суду з обвинувальним актом направляється лише невелика частина кримінальних проваджень. Так, наприклад, за даними офіційної статистики, за 2016 рік з 35 зареєстрованих таких злочинів до суду з обвинувальним актом спрямовано 9 проваджень, що складає 26%, а у 2017 році – з 26 таких справ лише 4, що складає 15% від загальної кількості аналогічних справ. Тому, при розслідуванні даної категорії справ слідчому варто вірно встановити спосіб вчинення такого вбивства, оскільки отримані ним дані на першому етапі розслідування, відіграють важливе значення як під час кримінально-правової кваліфікації протиправних діянь, так і під час обрання напрямку, методів і засобів досудового розслідування.

Список використаної літератури:

1. Саїнчин С. О. Криміналістична характеристика вбивств, скоєних із застосуванням вогнепальної зброї чи вибухових пристроїв. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2003. Випуск 24. С. 25-30.

2. Польщиков В. В. Особливості криміналістичної характеристики нерозкритих вбивств та їх розслідування: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2010. 214 с.
3. Саїнчин О. С. Розслідування умисних вбивств: теорія та практика: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.09. Запоріжжя, 2011. 38 с.

Ключові слова: умисне вбивство працівника правоохоронного органу, вибуховий пристрій, спосіб вчинення злочину, вбивство із застосуванням вибухового пристрою.

Ключевые слова: умышленное убийство сотрудника правоохранительного органа, взрывное устройство, способ совершения преступления, убийство с использованием взрывного устройства.

Key words: premeditated murder law enforcement officer, explosive device, modus operandi, kill with an explosive device.